

**Očitovanje Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture
na primjedbe i prijedloge iznesene u javnoj raspravi o prijedlogu Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture
širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP)**

Red. br.	Podnositelj primjedbe	Primjedba/prijedlog	Očitovanje
1.	<p>Županije, gradovi, općine i pravni subjekti s identičnim tekstom očitovanja: Primorsko-goranska županija Općine: Viškovo, Lovran, Matulji, Klana Gradovi: Rab, Krk, Kastav, Pravni subjekti: Telemedija d.o.o. Rijeka, Cerado d.o.o. Postira, Krk sistemi d.o.o. za telekomunikacije Rijeka, 3t.cable d.o.o. Ičići</p>	<p>Generalna primjedba o ponavljanju i preopširnosti, te teškoj čitljivosti dokumenta ONP-a.</p> <p>Generalna primjedba da prijedlog ONP-a stavlja u izrazito povoljnu situaciju postojeće operatore koji raspolažu sa svojom „vlastitom“ infrastrukturom, te nije usmjeren ka daljnjoj liberalizaciji tržišta, već naprotiv, ojačava tržišnu poziciju (monopol) tih vertikalno strukturiranih operatora.</p> <p>Generalna primjedba da će se postavljene ciljeve iz DAE u najvećem broju slučajeva biti moguće na najekonomičniji način ostvariti sa FTTC konceptom mreže (VDSL2), te bi stoga u dokumentu trebalo detaljno razraditi regulatornu obvezu koja je nametnuta SMP operatoru u poglavlju 7.1, točka 2 str. 58 „Analize tržišta veleprodajnog pristupa</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Dokument obuhvaća područja državnih potpora, operativne provedbe ONP-a i pojedinačnih projekata, kao i korištenja sredstava iz fondova EU-a, čime je uvjetovana i njegova struktura i razina kompleksnosti.</p> <p>Primjedba se ne prihvaća. Prijedlogom ONP-a slijede se sve odredbe SDPŠM-a vezane uz korištenje postojeće infrastrukture te minimiziranja negativnog utjecaja mjera državnih potpora na operatore na tržištu, uključujući i slučajeve projekata u kojima vertikalno integrirani operatori na tržištu mogu biti korisnici potpora (Model A). Svaki NP ima mogućnost izabrati odgovarajući investicijski model te se isto ne propisuje ONP-om.</p> <p>Primjedba se ne prihvaća. Navedena regulatorna obveza referencirana je u sklopu poglavlja 2.4 dokumenta ONP-a. Budući da je nadzor provedbe propisanih regulatornih mjera u nadležnosti HAKOM-a, nije moguće ONP-om detaljnije „razrađivati“ regulatorne mjere HAKOM-a. „Ekonomičnost“ pojedinog tehnološkog rješenja</p>

		mrežnoj infrastrukturi“.	bit će neposredno utvrđena kroz postupak javne nabave izborom ekonomski najpovoljnije ponude za operatora partnera u modelima A i C, a temeljem kriterija koje će prethodno definirati NP-ovi.
		Generalna primjedba da bi FTTC koncept, zbog stanja pristupne mreže i kerauničkih nivoa, bio neprihvatljiv za cijelo područje uz jadransku obalu, što bi opravdavalo realizaciju svjetlovodnih mreža na tim područjima.	Primjedba se ne prihvaća. ONP-om nije moguće unaprijed iznositi takve procjene, odgovornost je svakog NP-a da tijekom pripreme projekta utvrdi prikladnost i ograničenja pojedinih infrastrukturnih opcija na određenom području, s obzirom na postavljene ciljeve projekta.
		Generalna primjedba da nije moguće kvalitetno izraditi potrebne dokumente u pripremnim fazama projekta, u slučaju nedostupnosti podataka o postojećem stanju EKM-a i EKI-ja.	Primjedba je djelomično prihvaćena. U dokument ONP-a unesena je napomena da je izravna dostupnost podataka o postojećoj infrastrukturi vezana uz uspostavu odgovarajućih baza podataka (katastara vodova) unutar Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP). ONP-om nije moguće propisati dodatne obaveze infrastrukturnim operatorima kod pripreme pojedinačnih projekata, izvan okvira koji su predviđeni javnom raspravom (poglavlje 4.4.5), gdje se NP-ovi upućuju da zatraže podatke o postojećoj infrastrukturi od svih relevantnih infrastrukturnih operatora.
		Generalna primjedba da dokument ONP-a nije obradio tehničke aspekte, mane i prednosti pojedinih tehnoloških rješenja, te prijedlog da bi NOP trebao pripremiti tehničke i tehnološke upute za pripremu projekta.	Primjedba i prijedlog se ne prihvaćaju. Osnovna obilježja, upute i smjernice za implementaciju pojedinih infrastrukturnih i tehnoloških rješenja navedena su u poglavlju 2 dokumenta. Svaka detaljnija analiza tehničkih aspekata potencijalno bi ugrozila tehnološku neutralnost ONP-a. Osim toga, nije moguće

			unaprijed ONP-om definirati detaljne tehničke aspekte rješenja koja bi bila primjenjiva za sve projekte na cijelom području Hrvatske.
		Generalna primjedba da je dokumentom obvezatno potrebno predvidjeti avansno sufinanciranje pripreme dokumentacije i pripremnih radova, te u skladu sa tim prijedlog da se razrade odgovarajući modaliteti takvog sufinanciranja.	Primjedba je načelno prihvatljiva. Modaliteti sufinanciranja pripremnih aktivnosti na projektima bit će definirani od strane upravljačkog tijela za fondove EU-a. Primjedba je već obrađena kao indikacija potreba sufinanciranja projekata unutar ONP-a u poglavlju 5.4.1 dokumenta.
		Generalni prijedlog da operator koji iskaže interes za ulaganje na određenom području, te na taj način onemogućiti dotičnu JLS da iskoristi EU poticajna sredstva, snosi određene posljedice (kazne), što mora biti obrađeno u predmetnom dokumentu, te kroz pripremu promjena Zakona o elektroničkim komunikacijama.	Prijedlog se ne prihvaća. Odgovornost je NP-a (i, prema potrebi, NOP-a) da provjere kredibilitet najavljenih ulaganja operatora te definiraju odgovarajuće mehanizme kontrole izvršavanja tih ulaganja od strane operatora, što je navedeno u poglavlju 4.4.1. dokumenta. ONP-om nije moguće propisivati kazne za neizvršavanje najavljenih ulaganja.
		Generalna primjedba da je za gradnju širokopojsnih mreža potrebno ishoditi veliku količinu dozvola (građevinske dozvole, pravo puta itd.).	Primjedba je načelno prihvatljiva. Potreba određivanja objekata i dijelova širokopojsnih mreža kao jednostavnih građevina prema Zakonu o gradnji, te s tim povezani rizici provedbe projekata, već su indicirani unutar poglavlja 6.1.6 i 6.7 dokumenta.
		Predlaže se priprema promjena Zakona o elektroničkim komunikacijama, u koji bi se definirali objekti i dijelovi širokopojsnih mreža kao jednostavne građevine. Svi objekti, za koje nije potreban statički proračun, bi se morali smatrati kao jednostavnim objektima prema Zakonu o gradnji.	Prijedlog se ne prihvaća. Zakonom o elektroničkim komunikacijama nije moguće definirati jednostavne građevine, budući da se navedeno određuje zakonima i podzakonskim propisima iz područja gradnje.

	<p>Primjedba o prevelikoj navedenoj prosječnoj duljini parica u postojećim pristupnim mrežama u Hrvatskoj (2-3 km).</p>	<p>Primjedba je prihvaćena. U ONP je uneseno da se navedeni podatak odnosi na najveće duljine parica.</p>
	<p>Tablica IS-1 točka 2 Prijedlog da NP može dobiti podatke o bijelim, sivim i crnim zonama u obliku brojčanih tabela iz HAKOM-ove interaktivne aplikacije Prikaza dostupnosti širokopojasnog pristupa (PPDŠP).</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv. O prijedlogu će se razgovarati s HAKOM-om koji održava aplikaciju PPDŠP-a.</p>
	<p>Tablica IS-1 točka 4 Primjedba da nema potrebe potpisivanja ugovora između NOP-a i NP-a, prije početka izgradnje mreže, odnosno dobivanja sredstava iz fondova EU-a.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Ugovor između NOP-a i NP-a vezan je uz obvezivanje NP-a na pridržavanje pravila državnih potpora unutar prethodno odobrenog Okvirnog nacionalnog programa, kao programa državnih potpora čiji je nositelj NOP. Budući da se pridržavanje pravila državnih potpora veže i na određene pripremne aktivnosti u projektu (određivanje boja, javna rasprava, javna nabava), ugovor je potrebno potpisati tijekom pripremnih aktivnosti, odnosno u trenutku donošenja formalne odluke o pokretanju projekta (Faza 4), što sve skupa prethodi aplikaciji i odobrenju sredstava iz fondova EU-a.</p>
	<p>Tablica IS-1 točka 5 Primjedba da se javnom nabavom predviđa izbor samo jednog privatnog partnera za izgradnju mreže.</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća. Prijedlogom ONP-a predviđen je izbor privatnog partnera – operatora u investicijskim modelima A i C. Pri tome se kod modela C (JPP) ne uvode nikakva ograničenja u pogledu postojanja više operatora ili tvrtki koji mogu biti udruženi u konzorcij, odnosno imati odgovarajući formalno-pravni status, što, prije svega, mora biti usklađeno sa Zakonom o JPP-u. Također u slučaju modela B, javna nabava može biti podijeljena u više koraka, što je adekvatno</p>

			<p>obrazloženo unutar poglavlja 4.6.</p> <p>S ciljem povećanja jasnoće dokumenta i obuhvata svih mogućih praktičnih slučajeva provedbe projekata, u poglavlju 4.2 (opis investicijskih modela) dodana je odredba po kojoj će NOP (kroz podršku NP-ovima i odobrenje PRŠI-ja) utvrditi precizne odredbe u pogledu pridržavanja svih strukturnih pravila (pa tako i javne nabave) u slučajevima primjene specifičnih investicijskih modela koji u potpunosti ne odgovaraju definicijama modela A, B i C iz istog poglavlja.</p>
		<p>Tablica IS-1 točka 7</p> <p>Prijedlog pripreme kriterija za izbor projekata koji će biti sufinancirani iz fondova EU-a.</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv.</p> <p>O prijedlogu će se voditi računa pri konačnom definiranju provedbenih pravila sufinanciranja iz fondova EU-a.</p>
		<p>Poglavlje 0.2</p> <p>Prijedlog da se donja granica širokopojasnog pristupa postavi na vrijednost veću od 2 Mbit/s (ne navodi se koju).</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća.</p> <p>U skladu s preporukama važeće Strategije širokopojasnog pristupa u Hrvatskoj 2012.-2015. donja granica širokopojasnog pristupa je 2 Mbit/s. Budući da je ONP orijentiran na NGA širokopojasni pristup, sama definicija donje granice širokopojasnog pristupa nije relevantna za osnovnu svrhu ONP-a.</p>
		<p>Poglavlje 0.2</p> <p>Predlaže se zamjena teksta u dijelu u kojem se definira da širokopojasna infrastruktura/mreža, na način da širokopojasne mreže moraju podržavati brzine veće od 2 Mbit/s.</p>	<p>Prijedlog se prihvaća.</p> <p>Predložena promjena jasnije definira donju granicu širokopojasnog pristupa i u skladu je s preporukama Strategije širokopojasnog pristupa u Hrvatskoj 2012.-2015.</p>
		<p>Primjedba da brzina od 2 Mbit/s nije u skladu s ciljevima Digitalne agende u pogledu brzog i ultrabrzog pristupa.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća.</p> <p>ONP je usmjeren prema NGA pristupu (odnosno isključivo iznimno, brzinama od barem 10</p>

			Mbit/s), te navedena brzina od 2 Mbit/s nije relevantna za osnovnu svrhu ONP-a.
		Poglavlje 0.6 Prijedlog da MPPI u okviru javne rasprave treba dati jasni odgovor o odnosu alokacije sredstava iz fondova EU-a na agregacijski i pristupne dijelove mreže.	Prijedlog je načelno prihvatljiv. U ovom trenutku MPPI nije u mogućnosti točno definirati sredstva budući da programiranje za perspektivu 2014-2020 nije dovršeno i nije u nadležnosti MPPI već MRRFEU. Sredstva će biti na raspolaganju RH u ERDF biti će poznata nakon donošenja OP Konkurentnost i kohezija. MPPI o prijedlogu vodi računa tijekom procesa definiranja konačnih programskih i provedbenih dokumenata za fondove EU-a.
		Poglavlje 1.4.2 Primjedba da se ONP-om uvode dodatni kriteriji za ruralna područja (posebni državni status).	Primjedba se ne prihvaća. Dokumentom ONP-a ne uvode se nikakvi dodatni kriteriji s obzirom na područja od posebnog državnog interesa. Isto je u dokumentu unutar poglavlja 1.4.2 navedeno samo kao dodatna osnova za definiranje strateških polazišta i ciljeva projekata.
		Poglavlje 1.5.1 Primjedba da izostanak navođenja aktualnih podataka o dostupnosti NGA pristupa utječe na relevantnost dokumenta.	Primjedba se ne prihvaća. S obzirom na vremenski okvir završetka izrade ovog dokumenta te dostupnost i mogućnosti HAKOM-ovog PPDŠP-a, precizne podatke o dostupnosti NGA pristupa nije bilo moguće analizirati i navesti unutar ovog dokumenta. Podatke o dostupnosti NGA pristupa svaki NP će trebati prikupiti i verificirati neposredno prije pokretanja projekta, što može biti bilo kada u razdoblju 2014.-2020., što je i obrazloženo u poglavlju 3.1. Pri tome će HAKOM-ova aplikacija PPDŠP-a, koja će se redovito osvježavati s recentnim podacima, predstavljati jedan od glavnih izvora podataka.

	<p>Poglavlje 1.6.4 Primjedba da se kućanstva koja nisu stalno nastanjena (npr. kuće za odmor) općenito trebaju uključiti kao potencijalni korisnici širokopojasnih mreža građenih projektima.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Unutar navedenog poglavlja iznose se samo smjernice procjene korisničkog potencijala u projektu, kojima je cilj da budu općenito relevantne i konzervativne, uslijed čega je navedena i ograda vezana uz povremeno nastanjena kućanstva. Svaki NP mora samostalno procijeniti, odnosno ispitati korisnički potencijal na svom području, što uključuje i sve kategorije privatnih kućanstava te vrste potencijalnih usluga koje će se nuditi putem širokopojasnih mreža.</p>
	<p>Poglavlje 1.6.5 Primjedbom se dovodi u pitanje relevantnost pokazatelja populacijske penetracije nepokretnog širokopojasnog pristupa s obzirom na dijeljenje pristupa od strane više korisnika unutar istog kućanstva.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Populacijskom penetracijom, prema uobičajenim standardima u EU-u, mjeri se odnos broja (nepokretnih, pokretnih ili svih) širokopojasnih priključaka i broja stanovnika, i kao takav je referenciran u dokumentu ONP-a kao jedan od glavnih statističkih pokazatelja korištenja širokopojasnog pristupa. Svrha ONP-a nije analizirati relevantnost statističkih pokazatelja širokopojasnog pristupa.</p>
	<p>Poglavlje 1.6.5 Prijedlog da HAKOM pripremi potrebne podatke za izradu kvalitetne studije izvodljivosti.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Prijedlog je nejasno formuliran, jer nije jasno o kojim se podacima radi u odnosu na postojeće tržišne podatke koje objavljuje HAKOM i podatke koji su dostupni u HAKOM-ovoj aplikaciji PPDŠP-a.</p>
	<p>Tablica 2-3 Primjedba o netočnom navodu i procjeni o ograničenoj zastupljenosti kablenskog pristupa u EU-u.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Kao što je navedeno u samoj tablici i popratnom tekstu, ograničena zastupljenost kablenskog pristupa odnosi se isključivo na ograničenu <i>pokrivenost</i> kablenskih mreža, s malim izglednim</p>

			za njihovo širenje ili izgradnju novih kabelaških mreža (što je najrelevantnije za Okvirni program), a ne na zastupljenost pristupa putem kabelaških mreža u smislu broja kabelaških širokopoljasnih priključaka.
		Poglavlje 2.2.1 Primjedba da je problematika prava puta površno obrađena u dokumentu.	Primjedba se djelomično prihvaća. Rizici provedbe projekata zbog problematike prava puta obrađeni su unutar ovog poglavlja. Pravo puta definirano je ZEK-om njegova problematika ne može se rješavati ONP-om, niti pojedinačnim projektima unutar ONP-a. U tekstu je dodana smjernica da nemogućnost korištenja postojeće kabelaške kanalizacije zbog neriješenog pitanja njenog upravitelja, može biti razlogom za izgradnju nove kabelaške kanalizacije unutar projekta.
		Poglavlje 2.2.1 Primjedba da nisu jasno definirane obveze infrastrukturnog operatora u pogledu korištenja postojeće kabelaške kanalizacije.	Primjedba se prihvaća. U navedenom poglavlju i cijelom tekstu dokumenta jasno će se navesti obveza infrastrukturnog operatora vezana uz davanje slobodnih kapaciteta kabelaške kanalizacije na korištenje drugim operatorima, a temeljem ZEK-a i Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja EKI i druge povezane opreme.
		Poglavlje 2.5 Primjedba o nerealnosti i neosnovanosti predviđenih troškova izgradnje širokopoljasne mreže, uz navođenje troškova FTTH mreže koje je podnositelj izračunao za neke gradove u Primorsko-goranskoj županiji.	Primjedba se većim dijelom ne prihvaća. U tekstu poglavlja jasno je navedeno da su navedeni troškovi <i>indikativne naravi</i> , te da su stvarni troškovi ovisni o brojnim čimbenicima za svaki pojedini projekt. Svrha Okvirnog programa nije izrada detaljnih proračuna troškova implementacije pojedinih tehnologija po svim gradovima, općinama i naseljima u Hrvatskoj,

			<p>već se to ostavlja NP-ovima za svaki pojedini projekt.</p> <p>Primjedba se djelomično prihvaća u smislu potrebe referenciranja relevantnih studija unutar kojih se nalaze podaci i proračuni raspona troškova koji su navedeni u dokumentu, te su predmetni izvori referencirani unutar teksta poglavlja.</p>
		Općeniti prijedlog da PDV mora biti „povratljiv“ i da se pripremi tumačenje u dokumentu.	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv.</p> <p>Pretpostavlja se da se prijedlog odnosi na definiranje statusa troška PDV-a u pogledu prihvatljivosti sufinanciranja iz fondova EU-a. Dokumentom ONP-a nije moguće definirati provedbena pravila sufinanciranja iz fondova EU-a, te će se o ovom prijedlogu voditi računa prilikom definiranja provedbenih procedura sufinanciranja iz fondova EU-a.</p>
		<p>Poglavlje 3.2.1</p> <p>Prijedlog da se određivanja boja ne odnosi na broj stanovnika, nego na broj kućanstava.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća.</p> <p>U dokumentu se broj stanovnika po naseljima definira samo u funkciji praga određivanja boja po adresnom principu ili na razini cijelog naselja (500 stanovnika), odnosno kriteriju pripadnosti B1 područjima (50 stanovnika). U oba slučaja moguća su odstupanja od navedenih pragova, sukladno lokalnim prilikama, što je navedeno u tekstu poglavlja. Bez obzira na navedene pragove broja stanovnika, u slučaju određivanja boja po adresnom principu, iste se određuju po adresama, na kojima se nalaze svi potencijalni korisnici koje će definirati NP-ovi. Prema tome, izneseni prijedlog u svojoj formi nije relevantan da bi zahtijevao promjene u dokumentu.</p>
		Poglavlje 4.2	Primjedba se ne prihvaća.

		<p>Primjedba da je investicijski model JPP-a površno obrađen, iako predstavlja vjerojatno najatraktivniju varijantu za realizaciju projekata.</p>	<p>Investicijski model JPP-a ravnopravno je tretiran s ostalim modelima u dokumentu, te su dodatno uvažene sve proceduralne specifičnosti ovog modela u svim fazama projekta (pridržavanje odredbi Zakona o JPP-u i pribavljanje odobrenja Agencije za JPP). Svrha i namjena Okvirnog programa nije favoriziranje ili nametanje bilo kojeg investicijskog modela, te se odluka o izboru investicijskog modela ostavlja NP-ovima. Podnositelj primjedbe ne navodi razloge zašto bi model JPP-a predstavljao najbolju varijantu za realizaciju projekta. Pojedini investicijski model ne može općenito biti „najatraktivniji“ za sva područja i slučajeve projekata, te je upravo zbog toga ONP obradio više investicijskih modela.</p>
		<p>Poglavlje 4.3 Primjedba o postavljenoj granici od 5 milijuna eura pomoći za slučaj velikih općina i potrebi poštivanja pravila javnih natječaja na razini EU-a.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Dio primjedbe o postavljenoj granici pomoći je nejasan, budući da se nigdje unutar poglavlja i cijelog dokumenta ne postavljaju takve granice, a pogotovo se ne definira i ne koristi pojam „velikih općina“. Kod opisa javne nabave u dokumentu referencirana su odgovarajuća pravila, uključujući i obvezu objave natječaja na razini EU-a (poglavlje 6.1.5 dokumenta).</p>
		<p>Poglavlje 4.4.1 Prijedlog o propisivanju kazni unutar ZEK-a za neispunjavanje izraženog tržišnog interesa.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Pod pretpostavkom da podnositelj prijedloga misli na propisivanje kazni za neispunjavanje najavljenih ulaganja od strane operatora (čime na takvim područjima nije bilo opravdano provoditi projekte), isto ne može biti regulirano ZEK-om, već najavljena ulaganja operatora u ovom kontekstu trebaju biti formalno-pravno</p>

			regulirana na odgovarajući način između operatora i NP-a (uz podršku NOP-a), kao što je navedeno unutar ovog poglavlja.
		Poglavlje 4.5 Predlaže se uvođenje obveze vertikalne separacije za operatore koji su istovremeno i pružatelji usluga i korisnici potpora.	Prijedlog se ne prihvaća. Mogućnost da operator istovremeno pruža usluge i bude korisnik potpora predviđena je investicijskim modelom A, kako bi se NP-ovima pružila mogućnost primjene ekonomski učinkovitog modela potpora u ruralnim područjima (prije svih, u skupinama područja I i II), uz maksimalno korištenje kapaciteta mreža postojećih operatora. Vertikalnom separacijom u slučaju modela A povećava se kompleksnost provedbe projekata, a praktično je teško provediva s obzirom da se dijelovi mreže izgrađeni uz potpore preklapaju s postojećim dijelovima mreža koje operatori već posjeduju i koriste za pružanje usluga na istom području. Kompetitivnost operatora i ponude usluga krajnjim korisnicima proceduralno je jednostavnije osigurati kroz zahtijevane veleprodajne obveze, te obvezu nadzora povrata prekomjernih potpora u slučaju projekata u kojima su iznosi potpora bili veći od 10 milijuna eura.
		Poglavlje 4.5 Primjedba da se propisivanjem veleprodajnih uvjeta daje prednost operatorima koji već imaju izgrađenu agregacijsku mrežu.	Primjedba se općenito ne prihvaća. Uloga agregacijske mreže u osiguranju veleprodajnih usluga vezana je samo uz <i>bitstream</i> usluge na višim mrežnim razinama što je i opisano u uvodnom dijelu poglavlja 4.5. Takve veleprodajne usluge propisane su kao obvezne zbog činjenice da određene tehnologije (npr. bežične) imaju ograničenja u

			<p>pogledu dostupnosti veleprodajnih usluga fizičkog pristupa infrastrukturi. Osim toga, dostupnost maloprodajnih usluga drugih operatora može biti praktično osigurana samo putem <i>bitstream</i> veleprodajnih usluga (npr. zbog neisplativosti uspostave kolokacija u ruralnim područjima kod DSL tehnologija). Prema tome, osiguranje dostupnosti <i>bitstream</i> usluga u ruralnim područjima (skupine I i II) nužan je preduvjet osiguranju kompetitivnosti operatora na tržištu i ponude usluga za krajnje korisnike.</p> <p>Primjedba se djelomično prihvaća u dijelu u kojem su u skupinama područja III i IV veleprodajne usluge <i>bitstream-a</i> na regionalnoj i nacionalnoj razini iz skupine obveznih svrstane kao opcionalne kod VDSL/FTTC i FTTH tehnologija, kako se ne bi davala neopravdana prednost postojećim operatorima s agregacijskom mrežom.</p>
		<p>Poglavlje 4.5.2 Primjedba da je određivanje i nadzor veleprodajnih uvjeta u nadležnosti HAKOM-a, te da bi svaki operator trebao pripremiti tzv. referentnu ponudu za pristup mreži.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća u dijelu koji se odnosi na određivanje veleprodajnih naknada. Temeljem odredbi ZEK-a, poslovi određivanja veleprodajnih uvjeta u nadležnosti su HAKOM-a u slučajevima kad su određeni operatori sa značajnom tržišnom snagom (SMP) kojima su istovremeno propisane odgovarajuće regulatorne obveze.</p> <p>Postupci određivanja veleprodajnih uvjeta u slučaju projekata unutar Okvirnog programa propisani su pravilima državnih potpora (SDPŠM), što uključuje i konzultativnu podršku HAKOM-a u takvim postupcima, kao što je i</p>

			<p>predviđeno dokumentom.</p> <p>Primjedba se djelomično prihvaća u dijelu u kojem je obveza objave veleprodajnih uvjeta pristupa mreži („referentne ponude“) navedena i unutar poglavlja 4.5, radi jasnoće cijelog dokumenta (ista obveza je inače već navedena u poglavlju 6.1.9).</p> <p>Također primjedba se prihvaća i u dijelu koji se odnosi na nadzor veleprodajnih uvjeta od strane HAKOM-a, što je adekvatno korigirano u dokumentu.</p>
	Podnositelj primjedbe u bitnome dovodi u pitanje slobodu tržišnog natjecanja, zbog predviđenog odobrenja projekata od strane NOP-a prije provedbe postupka dodjele sredstava iz fondova EU-a, čime bi, prema mišljenju podnositelja, došlo do povrede tajnosti podataka o projektu.		<p>Primjedba se ne prihvaća.</p> <p>Projekti poticanja izgradnje širokopojsnih mreža sredstvima državnih potpora, što su općenito javna sredstva, podložni su pravilima transparentnosti (čl. 78j SDPŠM-a), koja su sažeto opisana unutar poglavlja 6.4 dokumenta ONP-a. Odobrenje projekta od strane NOP-a na kraju treće faze projekta prvenstveno je vezana uz pravila državnih potpora ugrađena u Okvirni program, pri čemu je, uz sva ostala pravila, u ovoj fazi bitno da su se NP-ovi pridržavali specifičnih strukturnih pravila Okvirnog programa tijekom pripreme projekta (mapiranje i javna rasprava). Iako to ovim dokumentom nije moguće definirati (budući da se radi o provedbenim pravilima fondova EU-a), preporuka dokumenta je da se dodjela sredstava iz fondova EU-a ne provodi kroz kompetitivne postupke (poglavlje 5.4.1).</p>
	Poglavlje 4.6 Primjedba da je cijelo poglavlje nejasno, budući da nije poznato da li se radi o postupku		<p>Primjedba se ne prihvaća.</p> <p>Unutar poglavlja 4.6 jasno je navedeno da se radi o postupcima javne nabave za izbor</p>

		javne nabave za izbor operatora ili se radi o postupku javnog natječaja za sredstva fondova EU-a.	operatora partnera u investicijskim modelima A i C.
		Podnositelj u bitnome navodi problem nedefiniranih iznosa sredstava potpora iz pojedinih fondova EU-a, sredstava nacionalnog udjela sufinanciranja te provedbenih procedura dodjela sredstava.	Primjedba je načelno prihvatljiva. Međutim, iznose sredstava i provedbene procedure nije moguće definirati ovim dokumentom. Isto je vezano za postupak donošenja konačnih programskih dokumenata i provedbenih procedura fondova EU-a za razdoblje 2014.-2020.
		Poglavlje 4.6.1 Primjedba da će presudnost ekonomski najpovoljnije ponude, odnosno najmanjeg traženog iznosa potpora dovesti do problema nedovoljne kvalitete realizirane infrastrukture.	Primjedba se ne prihvaća. Kriterij traženog iznosa potpora samo je jedan od kriterija odabira ekonomski najpovoljnije ponude (s najvećim značajem, temeljem odredbi SDPŠM-a). NP-ovi su slobodni definirati i dodatne kriterije izbora ekonomski najpovoljnije ponude, s odgovarajućim relativnim značajima, što je i opisano u poglavlju 4.6.1. Adekvatno definiranim ostalim kriterijima izbora ponude, omogućuje se izbor optimalnog rješenja, prema potrebama pojedinačnog projekta.
		Poglavlje 4.6.1 Primjedba da je Okvirnim programom potrebno uzeti u obzir i probleme kvalitete mreža zbog atmosferskih uvjeta, čime se indicira korištenje skupljih i trajnijih rješenja.	Primjedba se djelomično prihvaća u smislu da su problemi atmosferskih utjecaja kod nadzemnog vođenja kablova općenito navedeni u poglavlju 2.1. Primjedbu nije moguće općenito unijeti u dokument kao jedan od kriterija izbora optimalnog rješenja u javnoj nabavi, budući da se radi o specifičnom problemu, koji ne mora općenito biti primjenjiv u slučajevima svih projekata u cijeloj Hrvatskoj, te je stvar NP-ova da isti problem, ukoliko postoji, adekvatno

			artikuliraju kroz specifikaciju zahtjeva projekta.
		<p>Poglavlje 5 Podnositelj navodi da nisu doneseni relevantni programi i provedbena pravila sufinanciranja iz fondova EU-a, te da je potrebno napraviti nacionalni program državnih potpora u skladu sa smjernicama EU-a.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Podnositelj ispravno konstatira da nisu doneseni relevantni programi i pravila vezana uz fondove EU-a. Međutim, iste nije moguće definirati ovim dokumentom. Ovaj dokument, svojim preporukama unutar poglavlja 5, predstavlja polazište i smjernice za definiranje potrebnih relevantnih pravila vezanih uz fondove EU-a u dijelu širokopojasne infrastrukture. Nije jasno na koje smjernice EU-a se referencira podnositelj primjedbe u pogledu definiranja nacionalnog programa državnih potpora, budući da je ovaj dokument i Okvirni program upravo koncipiran po smjernicama državnih potpora za širokopojasne mreže (SDPŠM), kao nacionalni program ili shema, te, isto tako, vodeći i računa o iskustvu sličnih programa u drugim državama EU-a.</p>
		<p>Poglavlje 5.4 Primjedba se ponovo odnosi na nedefiniranost izvora sufinanciranja i procedura iz fondova EU-a.</p>	<p>Primjedba je načelno prihvatljiva. Obrazloženje je dano već uz prethodne primjedbe.</p>
		<p>Tablica 5-2 Podnositelj primjedbe dovodi u pitanje navedene limite potpora po projektima.</p>	<p>Primjedba je načelno prihvatljiva. Navedeni limiti od 2, odnosno 6 milijuna eura odnose se na referencirani <i>prijedlog</i> Programa ruralnog razvoja (sredstva EAFRD fonda). Limiti se ne propisuju ovim dokumentom, već programskim dokumentima pojedinačnih fondova EU-a. U skladu s namjenom ove tablice, u stupac <i>Napomena</i> dodan je komentar o neprikladnosti ovakvih limita za širokopojasne</p>

			projekte.
		Poglavlje 5.4.2 Prijedlog da se definira struktura projekta kroz jednoobraznu formu dokumenta kao podloge za prijavu sufinanciranja sredstvima fondova EU-a.	Prijedlog je načelno prihvatljiv. O prijedlogu će se voditi računa prilikom definiranja provedbenih pravila prijave sufinanciranja projekata iz fondova EU-a.
		Poglavlje 5.4.2 Prijedlog da NOP izradi „tehničke preporuke“ za izgradnju širokopojasnih mreža.	Prijedlog se ne prihvaća. Tehničke preporuke i smjernice za izgradnju širokopojasnih mreža navedene su unutar poglavlja 2 dokumenta. Svaka daljnja detaljnija razrada ili definiranje „tehničkih preporuka“ unutar Okvirnog programa, vodila bi favoriziranju određenih tehnoloških rješenja, što je u suprotnosti s načelom tehnološke neutralnosti propisanog SDPŠM-om. Osim toga, u okviru „tehničkih preporuka“, dokument se referencira na poštivanje odgovarajućih zakonskih i podzakonskih propisa, koji mogu biti relevantni za izgradnju mreža kod primjene pojedinih infrastrukturnih i tehnoloških rješenja.
		Poglavlje 5.6 Primjedba u bitnom navodi da nije jasno po kojoj metodologiji su procijenjene financijske potrebe Okvirnog programa.	Primjedba se prihvaća. U tekstu poglavlja detaljnije su opisane relevantne pretpostavke te su referencirani odgovarajući proračuni i studije iz kojih su izvedeni navedeni iznosi.
		Poglavlje 5.6 Primjedba se odnosi na potrebu definiranja svih objekata EKI-ja kao jednostavnih građevina.	Primjedba se načelno prihvaća. Definiranje pravila gradnje i jednostavnih građevina u domeni je Zakona o gradnji i ne može biti definirano ovim dokumentom. Potreba definiranja, odnosno proširenja značenja pojma jednostavnih građevina na objekte EKI-ja, obrađena je već unutar dokumenta u poglavlju 6.1.6. Povezani rizici

			provedbe projekta (u slučaju da objekti EKI-ja nisu jednostavne građevine) dodani su i naglašeni u poglavlju 6.7.
		<p>Tablica 5-3 U kontekstu JPP-a, prijedlog je da operatori koji nude usluge na pristupnoj mreži ne smiju sudjelovati u gradnji mreža, te da se za gradnju mogu natjecati samo operatori izdvojeni vertikalnom separacijom, uz poštivanje pravila o povezanim trgovačkim društvima.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Prije svega, prijedlog je nejasno artikuliran u smislu da povezuje izgradnju mreže u JPP-u s ponudom usluga na pristupnoj mreži (nije jasno da li veleprodajnih ili maloprodajnih, ili jednih i drugih). Nadalje, nije jasno o kojim se konkretnim propisima o povezanim trgovačkim društvima radi u kontekstu navedenog prijedloga. Vertikalna separacija je jedna od mogućih regulatornih mjera za SMP operatore iz ZEK-a, te bi uvođenje odredbe da mrežu mogu graditi samo operatori izdvojeni vertikalnom separacijom diskriminiralo sve ostale operatore, odnosno gospodarske subjekte koji mogu graditi mrežu. Unutar dokumenta u poglavlju 4.2 kod opisa investicijskih modela jasno je navedeno da kod JPP-a, operator-privatni partner, ne može istovremeno pružati i maloprodajne usluge. To predstavlja dovoljnu mjeru osiguranja za postizanje kompetitivnosti tržišta u slučaju JPP projekta.</p>
		<p>Poglavlje 6.1 Primjedba da NOP ima preveliki utjecaj na vođenje projekta na lokalnoj razini, te da odlučuje o izboru privatnog partnera u postupku javne nabave.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Uloga NOP-a u dokumentu jasno je definirana prema potrebama nadzora sukladnosti Okvirnog programa, kao programa državne potpore (scheme), s prethodno odobrenim pravilima programa, pri čemu je NOP, kao nositelj programa, odgovoran za pridržavanje istih</p>

			<p>pravila. NOP ne odlučuje o izboru privatnog partnera u postupku javne nabave, već je isto odgovornost NP-a (a tek prema potrebi, NP-ovi se mogu obratiti za pomoć NOP-u u slučaju problematičnih ishoda javne nabave, što je jasno opisano u poglavlju 4.6).</p>
		<p>Poglavlje 6.1 Primjedba da NOP odobrava PRŠI i da isti dokument može biti i neodobren od strane NOP-a, čime se narušava samostalnost lokalne zajednice.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Kao što je navedeno kroz opis pripremnih faza projekata, NP se upućuje na kontinuiranu suradnju s NOP-om oko pripreme PRŠI-ja, što će u konačnici u većini slučajeva rezultirati odobrenjem konačne verzije PRŠI-ja. Kao što je navedeno u obrazloženju nekih prethodnih primjedbi, PRŠI-jem se, između ostalog, formaliziraju obveze pridržavanja specifičnih pravila državnih potpora od strane NP-a, čije je pridržavanje nužno zbog specifičnosti tržišta elektroničkih komunikacija, odnosno opravdanosti svakog pojedinačnog projekta.</p>
		<p>Poglavlje 6.1 Prijedlog da se definiraju kriteriji prioriteta za dodjelu sredstava potpora iz fondova EU-a za projekte unutar Okvirnog programa.</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv. Prijedlog ne može biti formaliziran ovim dokumentom, budući da su programski dokumenti i provedbene procedure fondova EU-a u izradi</p>
		<p>Poglavlje 6.1.9 Primjedba, da je uz veleprodajne uvjete, potrebno definirati i obvezu izrade referentne ponude za pristup mreži.</p>	<p>Primjedba se prihvaća, kao što je navedeno u obrazloženju prethodne slične primjedbe istog podnositelja.</p>
		<p>Poglavlje 6.1.11 Primjedba da je nadzor primjene veleprodajnih uvjeta i naknada, te rješavanje sporova između operatora, u domeni</p>	<p>Primjedba se prihvaća i ugrađena je u dokument.</p>

		odgovornosti HAKOM-a.	
		<p>Tablica 6-1</p> <p>Primjedba u bitnom navodi da nije definirano upravljačko tijelo niti procedure i vremenski termini dodjele sredstava iz fondova EU-a.</p>	<p>Primjedba je načelno prihvatljiva.</p> <p>Budući da su u ovom trenutku programski dokumenti za fondove EU-a za razdoblje 2014.-2020. u izradi, navedeno nije moguće definirati ovim dokumentom, već je stavljeno kao načelna poveznica.</p>
		<p>Tablica 6-1</p> <p>Primjedba da NOP ne može davati suglasnost na veleprodajne uvjete i cijene, jer je to nadležnost HAKOM-a.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća.</p> <p>Kao što je već prethodno navedeno u obrazloženju sličnih primjedbi oko uloge HAKOM-a u odobrenju veleprodajnih uvjeta i cijena, temeljem odredbi ZEK-a, HAKOM ima ovlasti regulirati veleprodajne uvjete i cijene samo u slučaju SMP operatora.</p> <p>Proces odobrenja veleprodajnih uvjeta i naknada u projektima unutar Okvirnog programa detaljno je objašnjen u poglavlju 4.5, pri čemu se u procesu koristi mišljenje HAKOM-a, dok NP odobrava veleprodajne uvjete i cijene, a tek, prema potrebi u određenim slučajevima, u čitav postupak se uključuje i NOP.</p>
		<p>Poglavlje 6.1.7</p> <p>Podnositelj dovodi u pitanje smisao zatvaranja financijske konstrukcije projekta s obzirom na nedefinirane kriterije dodjele sredstava iz fondova EU-a.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća.</p> <p>Kao što je već rečeno u obrazloženjima ostalih sličnih primjedbi, u ovom trenutku nije moguće definirati provedbena pravila sufinanciranja iz fondova EU-a, te pogotovo se to ne može napraviti ovim dokumentom. U ovom poglavlju razrađen je hodogram aktivnosti provedbe projekata, koji će se realizirati kad korištenje sredstava iz fondova EU-a bude dostupno.</p>
		<p>Poglavlje 6.1.6, fusnota 102</p> <p>Primjedbom se ističe favoriziranje FTTC/VDSL rješenja, zbog navođenja u tekstu fusnote.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća u dijelu koji se odnosi na favoriziranje određenog rješenja. Fusnota i tekst iz kojeg se poziva bavi se problematikom</p>

			<p>definiranja „jednostavnih građevina“ kojima se pojednostavljaju postupci izgradnje infrastrukturnih objekata kod svih širokopojasnih tehnologija.</p> <p>Primjedba se djelomično prihvaća u smislu da se u tekstu fusnote više ne spominje navedeno tehnološko rješenje, već općenito širokopojasne mreže u kojima postoji potreba izgradnje novih infrastrukturnih objekata.</p>
		<p>Poglavlje 6.3.1 Podnositelj postavlja svrhu postojanja ugovora između NOP-a i NP-a, te navodi da su sve obveze iz takvog ugovora već propisane drugim dokumentima.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Svrha nadzorne uloge koju NOP ima unutar Okvirnog programa državnih potpora obrazložena je već u drugim odgovorima na primjedbe istog podnositelja. Podnositelj ne navodi o kojim se to drugim dokumentima radi kojima su propisane obveze između NOP-a i NP-a. Ukoliko se misli na PRŠI, odobrena verzija PRŠI-ja je sastavni dio ugovora između NOP-a i NP-a, no svojom formalnom strukturom PRŠI ne može zadovoljiti formu ugovora.</p>
		<p>Poglavlje 6.3.3 Podnositelj dovodi u pitanje smisao ugovora između NOP-a i HAKOM-a i daje primjedbu da takav ugovor nije potreban.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Uloga HAKOM-a definirana je ZEK-om. U provedbi Okvirnog programa pojavljuju se specifične okolnosti i slučajevi koji nisu obuhvaćeni ZEK-om, prvenstveno kao posljedica primjene državnih potpora na tržište elektroničkih komunikacija. U provedbi Okvirnog programa uloga HAKOM-a je, prije svega, savjetodavne prirode, što je i propisano odredbama SDPŠM-a i praksa je u mnogim projektima državnih potpora za širokopojasne mreže u drugim državama EU-a.</p>
		Općenita primjedba da građevine EKI-ja	Primjedba je načelno prihvatljiva.

		unutar određenih gabarita trebaju biti jednostavne građevine prema Zakonu o gradnji.	Obrazloženje primjedbe sadržano je već u drugim odgovorima na slične primjedbe. Definiranje jednostavnih građevina u domeni je Zakona o gradnji.
2.	Geoprem d.o.o. Osijek	Načelna primjedba: Iako je dostupnost širokopojasnom pristupu uvjet za razvoj privrede i društva nedovoljno je naglašena činjenica da je telekomunikacijska djelatnost investicijski intenzivna te je na granici rentabilnosti za operatere.	Primjedba se ne prihvaća. Upravo je činjenica potrebe za intenzivnim investicijama, te nerentabilnosti takvih ulaganja na cijelom području Hrvatske, rezultirala ovim Okvirnim programom (to je sama smisao ovog programa kao programa državnih potpora), što je sve adekvatno obuhvaćeno ovim dokumentom.
		Načelna primjedba: Uvođenje termina „područja na kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja“ praktično znači odustajanje od koncesijskih ugovora, a posljedica toga će biti neravnopravan tretman pojedinih korisnika. To znači da predloženi model ne garantira ujednačavanje kriterija financiranjem iz EU fondova.	Primjedba se ne prihvaća. Primjedba je, prije svega, nejasna u smislu vezivanja koncesijskih ugovora, tretmana korisnika i sufinanciranja iz fondova EU-a. U području elektroničkih komunikacija ne primjenjuju se koncesije, budući da je Zakonom o elektroničkim komunikacijama (ZEK) propisan instrument općeg ovlaštenja. Postupak utvrđivanja područja na kojima ne postoji dostatan komercijalni interes operatora za ulaganja formaliziran je kroz postupak utvrđivanja bijelih i problematičnih sivih područja, na koje se primjenjuje ovaj Okvirni program, upravo s ciljem da se osigura jednaki tretman korisnika, odnosno da svi korisnici u Hrvatskoj imaju pristup odgovarajućim širokopojasnim uslugama.
		Načelna primjedba: U Hrvatskoj imamo apsurd da su fiksna i mobilna mreža usmjereni na istog korisnika. Tako da se konkurentski ponašaju umjesto da	Primjedba se ne prihvaća. Okvirnim programom, a općenito niti jednim pozitivnim zakonskim propisom, nije moguće određivati vrstu mreže kojom će biti pokriven

		<p>se nadopunjuju, a u isto vrijeme postoje velike rupe u pokrivanju prostora.</p>	<p>određeni korisnik, budući da bi to bilo zadiranje u slobodu tržišnog natjecanja. Nadalje, sam Okvirni program je tehnološki neutralan u smislu da se njime ne favoriziraju fiksne ili mobilne (odnosno šire bežične) tehnologije.</p>
		<p>Načelna primjedba: Dokument bi morao ukazati jedinicama lokalne samouprave da se radi o infrastrukturi koja nije namijenjena samo javnim uslugama nego ima potencijal korištenja i za neke lokalne projekte (umrežavanje semafor, kontrolnih kamera, senzora zagađenja, senzora meteoroloških uvjeta, stanja javnog prijevoza, senzora buke i dr.) .</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Isto je navedeno u opisu potencijala potražnje na širokopojasnim mrežama, pod pojmom <i>inteligentnih sustava</i>, poglavlje 1.6.4.</p>
		<p>U dokumentu se nedovoljno pozornosti posvećuje preprekama u realizaciji projekta vezanim uz imovinsko pravne odnose i prostorne planove, vezano na izgradnju EKI-ja. Podnositelj predlaže da se preporuči analiza imovinsko pravnog stanja te analiza prostorno planske dokumentacije, te da se u slučaju potrebe inicira izrada dijela prostornog plana koji propisuje elektroničku komunikacijsku infrastrukturu.</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća. Problemi imovinsko pravnih odnosa vezano uz izgradnju EKI-ja nije predmet ONP-a i ne mogu se rješavati ovim dokumentom. Mogući problemi oko imovinsko pravnih odnosa i njihov utjecaj na realizaciju projekata u dijelu izgradnje EKI-ja dodani su unutar poglavlja 6.7, kao rizici projekta u domeni NP-ova. Potreba dopune prostornih planova zbog provedbe projekata i izgradnje EKI-ja već je navedena unutar dokumenta kao jedan od koraka unutar pretpristupne faze (poglavlje 6.1.1).</p>
		<p>Podnositelj predlaže da se prije propisivanja obveze korištenja HAKOM-ove karte boja provede verifikacija. Također predlaže da se uvede kontrolno mjerenje brzina na statističkom uzorku od strane ovlaštenih laboratorija.</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv. HAKOM-ova karta (pretpostavlja se da se misli na aplikaciju PPDŠP-a) služi tek kao polazište za određivanje boja na području projekta. Osim toga, NP-ovi su dužni provesti i dodatne postupke u pripremi projekta vezano uz</p>

			<p>konačno određivanje boja, što obuhvaća i javnu raspravu i verifikaciju boja, a sve sa ciljem utvrđivanja da li postojeća i planirana širokopojasna infrastruktura te usluge odgovaraju zacrtanim ciljevima koji se žele postići pojedinačnim projektom.</p>
		<p>Podnositelj predlaže da se radi izbjegavanja višestrukog raskopavanja, koordinirano gradi više vodova istovremeno te sugerira izradu modela integrirane gradnje EKI-ja i druge infrastrukture.</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv. Uredbom Vlade RH o mjerilima razvoja EKI-ja već je propisano načelo gradnje integrirane infrastrukture. Okvirnim programom nije moguće detaljnije određivati modele kojima bi se poticala integrirana gradnja, budući da je isto u domeni odgovornosti NP-ova te zadire u više različitih sektora.</p>
		<p>Podnositelj predlaže da natječaj za iskazivanje interesa za izgradnju na području na kojem je sporan komercijalni interes obvezno mora sadržavati dinamiku realizacije te da nepoštivanje preuzetih rokova treba sankcionirati.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Prije svega iz prijedloga nije jasno o kojoj se vrsti natječaja radi, u kontekstu terminologije i faza provedbe projekata koji su navedeni unutar dokumenta. Uz pretpostavku da podnositelj cilja na postupak javne rasprave u kojem operatori podnose planove ulaganja (<i>iskazuju interes</i>), radi konačne verifikacije boja, postupak provjere kredibiliteta takvih ulaganja i kontrola ostvarivanja planiranih ulaganja u domeni su odgovornosti NP-a (uz podršku NOP-a), što je već opisano u poglavlju 4.4.1. Sankcije nije moguće propisati Okvirnim programom.</p>
		<p>Predlaže se da se termin „mapiranje postojeće infrastrukture“ zamijeni terminom katastar vodova, te da se preporuči digitalizacija</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. U dokumentu se termin „mapiranja“ koristi kao uobičajeni naziv za postupak određivanja boja</p>

		<p>elaborata katastra vodova po jedinstvenim standardima koje će propisati Državna geodetska uprava.</p>	<p>područja (odnosno dostupnost širokopojasne <i>infrastrukture i usluga</i>), što je postupak koji se ne može obaviti samo na osnovi podataka o postojećoj infrastrukturi iz katastra vodova. Katastar vodova (koji je od koristi prilikom pripreme projekata radi prikupljanja podataka o mogućnosti iskorištavanje postojeće EKI za izgradnju širokopojasne mreže), bit će digitaliziran u sklopu NIPP-a, što je propisano Zakonom o NIPP-u.</p>
		<p>Podnositelj predlaže da prioritet imaju projektna rješenja s dugoročnijim učinkom, kako se ne bi smanjenim početnim ulaganjem poskupilo održavanje/nadogradnja.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Okvirnim programom razrađeni su prije svega modaliteti provedbe projekata s obzirom na pravila državnih potpora kod elektroničkih komunikacija (smjernice SDPŠM). Moguća prioritizacija određenih projektnih rješenja (pretpostavlja se da se misli s obzirom na tehnologiju), nije predmet ovog Okvirnog programa, budući da je potrebno zadržati tehnološku neutralnost.</p>
3.	VIPnet d.o.o. Zagreb	<p>Podnositelj u bitnom predlaže da se postojeća definicija pojma pristupne mreže u dokumentu proširi i uskladi s arhitekturom bežične mreže.</p> <p>Vezano na to, podnositelj predlaže i definiranje početne (demarkacijske) točke između agregacijske i pristupne mreže u projektima unutar Okvirnog programa.</p>	<p>Prijedlog se djelomično prihvaća u dijelu koji se odnosi na potrebu definiranja demarkacijske točke između agregacijske i pristupne mreže. Budući da će se okolnosti definiranja te točke razlikovati u svakom projektu, te će ovisiti i o izvedbi povezanog projekta objedinjavanja i/ili nadogradnje agregacijske mreže, prijedlog je ugrađen u dokument na način da se navodi obveza NP-ova da kroz pripreme aktivnosti u projektu (faza 1 i 2) odrede položaj demarkacijske točke, te da isti bude potvrđen kroz javnu raspravu (faza 3), odnosno odobren od strane NOP-a kroz dokument PRŠI-ja.</p>

			<p>Ovakvim pristupom nema potrebe za detaljnijim razradom opisa pojedinih mrežnih rješenja u poglavlju 2, budući da će demarkacijska točka utvrđena od strane NP-a predstavljati točku od koje će biti prihvatljive potpore za izgradnju pristupne mreže.</p> <p>Ipak, sukladno prijedlogu u pogledu definicije pojma pristupne mreže kod bežičnih mreža, u dokumentu je navedeno da općenito kod bežičnih mreža pristupna mreža može obuhvaćati i svjetlovodne privode do lokacija baznih stanica.</p>
		<p>Podnositelj predlaže precizno definiranje krajnje točke doseg pristupne mreže prema krajnjim korisnicima, odnosno uvođenje definicije „home passed“.</p>	<p>Prijedlog se djelomično prihvaća u smislu da je unutar dokumenta navedeno da pristupne mreže u smjeru prema krajnjim korisnicima mogu obuhvaćati sve dijelove infrastrukture i mreže do PTM sučelja, kako je definirano Pravilnikom o tehničkim uvjetima za elektroničku komunikacijsku mrežu poslovnih i stambenih zgrada. Na taj način moguće je obuhvatiti potrebe implementacije svih predvidivih tehnoloških rješenja u projektima.</p> <p>Prijedlog se djelomično ne prihvaća u dijelu da se u definiciju krajnje točke uvede pojam „home passed“, budući da isti nije općenito dovoljno precizno definiran te bi mogao rezultirati različitim tumačenjima.</p>
		<p>Podnositelj u bitnom predlaže da se u cjelokupnom Okvirnog programu razlikuju „LTE (4G)“ mreže, za zadovoljavanje mobilnog pristupa internetu, te „LTE (4G) (FTTx)“ za zadovoljavanje potreba NGA pristupa</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća.</p> <p>Predloženo detaljno razlikovanje, odnosno detaljni opisi mogućih varijanti implementacija pojedinih tehnologija, nisu predviđeni Okvirnim programom, budući da bi to moglo narušiti</p>

		<p>definiranih Okvirnim programom.</p> <p>Nadalje, predlaže se i da se ovakvo razlikovanje LTE tehnologija primjeni i na provjeru obveza operatora vezanih uz dodijeljene dozvole u frekvencijskom pojasu od 800 MHz.</p> <p>Isto tako, podnositelj navodi da neuvođenje razlikovanja predloženih varijanti LTE rješenja može stvoriti poteškoće u postupku određivanja boja (mapiranja), budući da bi se područja pokrivena osnovnim „LTE mobilnim“ rješenjem mogla proglasiti kao područja u kojima nije opravdano primijeniti državne potpore (neproblematična siva i crna područja).</p>	<p>zahtijevanu tehnološku neutralnost Okvirnog programa.</p> <p>Nadalje, nije moguće ovim dokumentom definirati modalitete nadzora dodijeljenih dozvola u 800 Mhz pojasu, budući da je isto u nadležnosti HAKOM-a. Okvirnom programom predviđena je samo obveza NP-a da konzultira NOP i HAKOM u slučaju da određeni operator-ponuditelj na javnoj nabavi planira implementirati tehnološko rješenje u 800 MHz pojasu.</p> <p>Što se tiče postupka određivanja boja, u poglavlju 3.2 jasno je rečeno da usluge putem bežičnih tehnologija ne moraju nužno odgovarati potrebama svih ciljanih krajnjih korisnika u projektu, što treba uzeti u obzir prilikom određivanja boja.</p>
		<p>Predlaže se iniciranje ažuriranja i prilagodbe zemljopisnih područja - „kružnica“ za gradnju baznih stanica unutar Uredbe o mjerilima razvoja EKI-ja, budući da podnositelj smatra da je zahtjeve Okvirnog programa s bežičnim tehnologijama moguće ispuniti samo uz povećanje gustoće baznih stanica, što nije podržano sadašnjom Uredbom, čime se posredno narušava tehnološka neutralnost Okvirnog programa.</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv. Prijedlog će biti razmotren od strane nadležnih tijela državne uprave .</p>
		<p>Podnositelj predlaže se da se Okvirnim programom ne potiče izgradnja FTTC/VDSL mreža općenito i <i>backhaul-a</i> do VDSL čvorova, budući da navodi da se kombinacija FTTC i</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. FTTC/VDSL mreže smatraju se NGA rješenjem. Nejasno je zašto, na temelju citiranih odredbi SDPŠM-a, podnositelj smatra da FTTC/VDSL</p>

	<p>VDSL rješenja, temeljem odredbi SDPŠM-a, ne smatra NGA rješenjem.</p>	<p>mreže nisu NGA mreže, budući da se koncept FTTC-a jasno može podvesti pod općeniti koncept „FTTx“ mreža, koji je naveden u SDPŠM-u.</p>
	<p>Podnositelj predlaže da se bakrene parice, kao dio postojeće infrastrukture koju je moguće iskoristiti, navedu unutar poglavlja 2.2 u popis postojeće infrastrukture, kako bi se omogućila ravnopravna tržišna utakmica.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Prije svega, potrebno je naglasiti da je poglavlje 2 deskriptivne namjene, te Okvirnim programom nije moguće propisati obveze u pogledu korištenja postojeće infrastrukture, ukoliko takve obveze nisu propisane važećim zakonskim i podzakonskim odredbama te regulatornim mjerama. U tome je potrebno napraviti razliku između postojeće infrastrukture čije je korištenje općenito propisano Pravilnikom o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (a koja je navedena na referenciranom mjestu dokumenta) i infrastrukture čije je korištenje propisano regulatornim mjerama (a radi se o bakrenim paricama, čiji su uvjeti korištenja propisani Referentnom ponudom HT-a (RUO) koju odobrava HAKOM). Stoga navedene oblike iskorištavanja postojeće infrastrukture nije moguće tretirati jednako u referenciranom poglavlju dokumenta.</p>
	<p>Primjedba o potrebi jasne definicije slučajeva u kojima je dozvoljeno da mrežom izgrađenom u projektu upravlja vertikalno integrirani operator.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. S ciljem preglednog prikaza svih strukturnih pravila Okvirnog programa, što uključuje i pitanje dozvoljenosti vertikalno integriranog operatora, sva strukturna pravila navedena su sažeto i pregledno u završnom poglavlju dokumenta.</p>

		<p>Prijedlog da NOP definiira raspone kriterija javne nabave.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Definiranje raspona vrijednosti kriterija javne nabave nije predviđeno od strane NOP-a, budući da bi to moglo ugroziti mogućnost NP-ova da prilagođavaju očekivana rješenja u projektima lokalnim specifičnostima i potrebama.</p>
		<p>Prijedlog da kod korištenja LTE tehnologije vertikalno integrirani operator bude u ravnopravnom položaju, odnosno da se na njega ne primjenjuje bodovanje po kriteriju poslovanja po veleprodajnom modelu.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Ovakav prijedlog općenito bi zadirao u tehnološku neutralnost Okvirnog programa. Mogućnost definiranja kriterija poslovanja po veleprodajnom modelu prilikom javne nabave od strane NP-a je opcionalna i odnosi se samo na model A (budući da je u svim ostalim modelima veleprodajni model obavezan).</p>
		<p>Podnositelj predlaže navođenje mogućnosti kombinacija različitih (hibridnih) modela financiranja unutar istog projekta, u cilju osiguranja najviše moguće učinkovitosti projekta.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Mogućnost primjene različitih investicijskih modela i tehnologija unutar jednog projekta već je navedena u dokumentu. Pri tome je forma jednog projekta bitna kako bi se pojedinačnim projektom objedinilo najmanje područje jednog JLS-a, kako rubna područja JLS-a ne bi ostala zapostavljena. Podnositelj u prijedlogu navodi <i>modele financiranja</i>, koji će prije svega biti određeni pravilima sufinanciranja iz fondova EU-a (koji u ovom trenutku nisu poznati). Slijedom toga, ovaj prijedlog nije moguće unijeti u dokument, jer će operacionalizacija projekata s više investicijskih modela i/ili tehnologija u praksi moguće zahtijevati odvojene postupke prijave za sufinanciranje iz fondova EU-a za svaki potprojekt (npr. zbog različitih udjela potpora).</p>

		<p>Tablica 2-6 Primjedba u bitnom navodi da su navedeni troškovi implementacije pojedinih tehnologija u tablici „vrlo grubo“ navedeni, da bi troškovi po svim tehnologijama trebali biti veći te da bi kod LTE tehnologije trebalo uključiti i backhaul do bazne stanice. Kod FTTH tehnologije predlaže se uključivanje međuspoja primarne i sekundarne lokacije spajanja unutar svjetlovodne distribucijske mreže.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Ponovo treba naglasiti da su navedeni rasponi troškova orijentacioni (indikativni), i podložni manjim ili većim varijacijama u praksi (pogotovo u krajnjim ruralnim područjima), ovisno o lokalnim prilikama (te ih time nije moguće precizno odrediti dokumentom Okvirnog programa). Nadalje, pojam primarne i sekundarne lokacije spajanja nije općenito precizno definiran, a nije obuhvaćen niti Pravilnikom o svjetlovodnim distribucijskim mrežama, te ga nije uputno unositi u dokument.</p>
		<p>Podnositelj predlaže da se Okvirnim programom definiraju formati podataka o lokacijama krajnjih korisnika koje će definirati NP-ovi, te na koje će operatori iznositi primjedbe i komentare tijekom javne rasprave.</p>	<p>Prijedlog je načelno prihvatljiv. Prihvatljiva je primjedba da se korištenjem unificiranog formata podataka o lokacijama krajnjih korisnika može povećati učinkovitost pripreme projekata. No, prijedlog nije moguće definirati kao obvezu ovim dokumentom, budući da propisivanje formata podataka te definiranje naknada za korištenje adresnog modela DGU-a nisu u domeni Okvirnog programa. Prijedlog će biti općenito uzet u obzir kao mjera čijom je provedbom moguće povećati učinkovitost provedbe Okvirnog programa.</p>
		<p>Predlaže se uključivanje termina „kućanstvo“ u opise skupina područja I-V, radi definiranja baze za izračun troška i kapaciteta mreže.</p>	<p>Prijedlog se djelomično prihvaća. Obveza precizne definicije broj potencijalnih korisnika u projektu od strane NP-a bit će jasnije formulirana u poglavlju 4.3 (obuhvat projekta), radi mogućnosti rada s unificiranim parametrom koji utječe na proračune kapaciteta i troškova mreže. Termin „kućanstva“ nije moguće jednostavno</p>

			povezati s brojem stanovnika (koji se jasno statistički utvrđuje i indicira demografska obilježja određenog područja), kao što je opisano u poglavlju 1.6.4. Nadalje, kao potencijalne korisnike u projektima potrebno je uključiti i gospodarske i javne korisnike, koji nisu obuhvaćeni terminom „kućanstva“.
		Prijedlog da se definiraju modaliteti prijave za sufinanciranje projekata iz fondova EU-a u pogledu termina prijave.	Prijedlog je načelno prihvatljiv. Modalitete prijave nije moguće definirati u ovom trenutku, budući da je isto u domeni provedbenih pravila sufinanciranja iz fondova EU-a u razdoblju 2014.-2020., koja će biti definirana po donošenju programskih dokumenata fondova EU-a.
		Prijedlog da se definiraju pravila financiranja iz fondova EU-a, s obzirom na mogućnost sufinanciranja iz ERDF-a i EAFRD-a.	Prijedlog je načelno prihvatljiv. Pravila sufinanciranja projekata s obzirom na sredstva u ERDF-u i EAFRD-u nije moguće definirati u ovom trenutku, budući da je isto u domeni postupka programiranja za fondove EU-a u razdoblju 2014.-2020.
		Poglavlje 4.6.1 Prijedlog da se jasnije definiraju kriteriji javne nabave za izbor najpovoljnije ponude.	Prijedlog se ne prihvaća. Preciznije definiranje kriterija javne nabave (izvan obveze uključanja i davanja najvećeg značaja kriteriju visine potpora) nije predviđeno od strane NOP-a, budući da bi to moglo ugroziti mogućnost NP-ova da prilagođavaju očekivana rješenja u projektima lokalnim specifičnostima i potrebama. NOP će kroz konzultativnu podršku i odobrenje PRŠI-ja voditi računa da kriteriji javne nabave budu postavljeni maksimalno transparentno i objektivno, sukladno potrebama svakog projekta.
		Podnositelj postavlja pitanje mogućnosti	Odgovor:

		<p>naknadne izgradnje mreže od strane operatora iako nije najavljena u planovima izgradnje.</p>	<p>Iako pitanje nije do kraja jasno formulirano, pretpostavlja se da podnositelj misli na slučaj naknadnih samostalnih ulaganja operatora u područja u kojima se provode projekti unutar Okvirnog programa, bez obzira što operator nije naznačio planirana ulaganja tijekom javne rasprave. Temeljem pravila državnih potpora ne postoji osnova da se takvim operatorima zabrane samostalna ulaganja u istim područjima.</p>
		<p>Podnositelj postavlja pitanje da li je definirano koliko dio sredstava od planiranih 290 mil. € je alocirano za pristupnu mrežu.</p>	<p>Odgovor: Budući da je postupak programiranja još u tijeku, odgovor na ovo pitanje u ovom trenutku nije moguće dati.</p>
4.	Hrvatski telekom d.d. Zagreb	<p>Podnositelj u bitnom predlaže da se unutar Okvirnog programa definira samo jedna vrsta sivih područja za osnovni i NGA pristup u kojima bi bile opravdane državne potpore, te da se kriteriji određivanja takvih sivih područja definiraju prema odredbama SDPŠM-a.</p> <p>Nadalje, predlaže se, ukoliko se zadrži sadašnja podjela na „problematična“ i „neproblematična“ siva područja, da odluka o opravdanosti državnih potpora u „problematičnim“ sivim područjima bude donesena od strane Europske komisije i/ili nadležnog regulatornog tijela (umjesto sadašnjeg prijedloga po kojem NOP donosi odluku o opravdanosti potpora u problematičnim sivim područjima), te da se propišu jasni, transparentni i objektivni parametri za određivanje „problematičnosti“</p>	<p>Prijedlog se većim dijelom ne prihvaća. Kao prvo, potrebno je naglasiti da je „problematičnost“ sivih područja s obzirom na osnovni pristup isključivo vezana uz postojeće stanje kompetitivnosti operatora s obzirom na osnovni pristup, pri čemu takva podjela isključivo utječe na razinu veleprodajnog pristupa koja treba biti podržana na NGA mrežama koje su predmet ovog Okvirnog programa.</p> <p>Nadalje, praksa podjele područja koja su označena istom bojom na više „podskupina“, s obzirom na stanje postojeće infrastrukture i/ili ponudu usluga, prisutna je u više projekta i shema državnih potpora koje su već odobrene od strane Europske komisije.</p> <p>Isto tako, SDPŠM-om se nigdje ne navodi da je</p>

		<p>sivih NGA područja.</p>	<p>odluka o opravdanosti potpora u sivim područjima, za pojedinačne projekte unutar prethodno odobrenih programa ili shema državnih potpora, u nadležnosti Europske komisije, kao što navodi podnositelj.</p> <p>Prijedlogom da se odgovornost za odluku o opravdanosti potpora za siva područja delegira na neko drugo tijelo (a ne NOP), gubi se smisao programa državnih potpora i povećava kompleksnost pripreme projekata na lokalnoj razini, što je suprotno cilju Okvirnog programa.</p> <p>Također se ne prihvaćaju argumenti da postojeći kriteriji definiranja „problematičnosti“ sivih NGA područja u dokumentu, odnosno opravdanosti potpora u takvim slučajevima, ne sadrže „konkretne parametre temeljem kojim bi se moglo objektivno odlučivati“ o opravdanosti potpora. Upravo se navedeni parametri u poglavlju 3.2.2 temelje na SDPŠM-u (posebno člancima 67.-71. koje referencira i podnositelj u prijedlogu, pri čemu su isti članci relevantni i za NGA mreže). Preciznije definiranje ovih kriterija nije moguće, budući da se radi o kriterijima koji moraju biti analizirani od strane NP-a kod pripreme svakog pojedinačnog projekta, te će se takve analize razlikovati od slučaja do slučaja, te s obzirom na trenutak pripreme projekta unutar razdoblja 2014.-2020.</p> <p>Prijedlog se manjim dijelom prihvaća u smislu da je unutar dokumenta ugrađena mogućnost NOP-a da, prilikom odobrenja projekata u sivim</p>
--	--	----------------------------	---

			ili crnim NGA područjima (skupine IV i V), dodatno konzultira, odnosno zatraži mišljenje HAKOM-a i/ili AZTN-a.
		Podnositelj ističe općenitu primjedbu da je potrebno definirati transparentni način odabira najučinkovitijeg investicijskog modela.	Primjedba se ne prihvaća. Odabir investicijskog modela je odgovornost NP-a, odnosno tijela lokalne ili regionalne samouprave koje će biti nositelj projekta. Okvirni program nema namjeru definirati načine odabira investicijskih modela, budući da bi se time narušila sloboda NP-ova da biraju investicijske modele u skladu s potrebama i mogućnostima lokalne zajednice. U tom su smislu unutar dokumenta općenito specificirana osnovna tri investicijska modela (A, B i C), i to u kontekstu poštivanja određenih pravila državnih potpora kod tih modela, koja pravila proizlaze iz odredbi SDPŠM-a i iskustva dosadašnjih programa koje je odobrila Europska komisija.
		Podnositelj iznosi primjedbu da odgovornost NP-a u investicijskom modelu B ne može biti delegirana tvrtkama u javnom vlasništvu, te da sve privatne tvrtke trebaju imati pravo obavljati poslove projektiranja, izgradnje i upravljanja mrežom, temeljem propisa o javnoj nabavi. Također se ističe primjedba da NP-ovi ne mogu biti tvrtke u javnom vlasništvu. Predlaže se i definiranje minimalnih obveznih kriterija odabira privatnih i javnih poduzeća za poslove projektiranja, izgradnje i upravljanja mrežom.	Primjedba se djelomično prihvaća , budući da je potrebna jasnija formulacija objašnjenja uloge tvrtki u javnom vlasništvu kod modela B u tekstu dokumenta. U tom su smislu ugrađene odgovarajuće promjene u poglavlju 4.2/Model B. Te se promjene odnose na činjenicu da je formalno-pravna odgovornost za sve dijelove projekta uvijek na NP-u (koji je tijelo javne vlasti), dok operativna odgovornost može biti prenesena na tvrtke u javnom vlasništvu, sve uz obvezu računovodstvenog razdvajanja poslovnih aktivnosti oko mreže te ograničavanje aktivnosti na područje obuhvata projekta, što je sukladno odredbama SDPŠM-a. U svim ostalim slučajevima naznačit će se potreba poštivanja

			<p>pravila javne nabave, čime i proizlazi mogućnost angažiranja specijaliziranih tvrtki za provedbu pojedinih faza projekta. Vezano na to, glede prijedloga o definiranju minimalnih kriterija odabira tvrtki za poslove oko projektiranja, izgradnje ili upravljanja mrežom, isti prijedlog se ne prihvaća, budući da je definiranje kriterija javne nabave u modelu B u domeni odgovornosti NP-ova.</p> <p>NP-ovi su uvijek tijela javne vlasti na lokalnoj ili regionalnoj razini, te se nigdje u dokumentu niti ne navodi mogućnost da NP-ovi budu tvrtke u javnom vlasništvu.</p>
		<p>Podnositelj u bitnom dovodi u pitanje prikladnost i financijsku učinkovitost investicijskog modela B za primjenu u projektima unutar Okvirnog programa te predlaže uvođenje pravila „iskazivanja interesa“ za ulaganja od strane privatnih operatora prije odabira investicijskog modela u projektu.</p>	<p>Primjedba i prijedlog se većim dijelom ne prihvaćaju.</p> <p>Odluka o odabiru investicijskog modela u domeni je odgovornosti NP-a i ne može biti unaprijed propisana pravilima ONP-a. Odluka o odabiru modela B može biti i posljedica specifičnih potreba u lokalnoj zajednici koje ne moraju nužno biti ostvarene u sklopu ostalih investicijskih modela. To se odnosi i na izgradnju nove (FTTH) infrastrukture, kao jedine infrastrukture kojom je moguće osigurati dostupnost ultrabrzog pristupa, što je posredno i jedan od ciljeva DAE koji će i Republika Hrvatska morati ispuniti do 2020.</p> <p>Predloženo pravilo „iskazivanja interesa“ za ulaganja operatora već je formalizirano u Okvirnom programu unutar faze javne rasprave, pri čemu nema prepreka da se inicijalno definirani investicijski model od strane NP-a ne</p>

			<p>promjeni nakon provedbe postupka javne rasprave, a unutar konačne verzije PRŠI-ja.</p> <p>Primjedba se manjim dijelom prihvaća u smislu da će mogućnost neformalnih konzultacija s operatorima biti navedena i unutar opisa provedbe prve faze projekta (pretpripremne aktivnosti u poglavlju 6.1.1).</p>
		<p>Prijedlog da se unutar Tablice 4-2 investicijski model A označi kao prikladan i za skupinu područja IV.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Budući da u skupini područja IV postoji već jedna NGA mreža, no radi se o problematičnom sivom području, radi ostvarenja značajnog iskoraka potrebno je osigurati izgradnju isključivo FTTH mreže, kao što je navedeno u dokumentu. Zbog izgradnje FTTH mreže kao nove infrastrukture i povezanih troškova (i potrebnih sredstava državnih potpora), investicijski model A nikako se ne može smatrati prikladnim, jer njime nova FTTH infrastruktura izgrađena javnim sredstvima ostaje u trajnom privatnom vlasništvu operatora.</p>
		<p>Prijedlog da se iz Okvirnog programa ukloni iznimka koja dozvoljava pružanje usluga javnim korisnicima od strane operatora mreže u investicijskom modelu B, iz razloga sukladnosti s pravilima državnih potpora.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Iznimka u pogledu pružanja usluga krajnjim korisnicima u modelu B, neovisno o njenom formalnom statusu u pogledu državnih potpora, unesena je zbog činjenice da će se modelom B graditi FTTH infrastruktura. Pri tome NP ima pravo dio kapaciteta te mreže iskoristiti za svoje vlastite potrebe (odnosno ista potreba može, između ostalog, i biti razlog izgradnji javnih FTTH mreža). Nadalje, povezivanje tijela javne vlasti na naprednu komunikacijsku infrastrukturu predstavljat će i jedan od</p>

			prioriteta za sufinanciranje iz fondova EU-a, te se ovakvim pristupom postavljaju preduvjeti za učinkovitiju provedbu projekata sufinanciranim iz fondova EU-a koji mogu obuhvaćati više investicijskih prioriteta.
		Općeniti prijedlog da se strukturna pravila navedu detaljno na jednom mjestu unutar dokumenta.	Prijedlog se prihvaća. Radi bolje preglednosti dokumenta Okvirnog programa, sva strukturna pravila su sažeto navedena u završnom poglavlju dokumenta.
		Općenita primjedba da Okvirni program ne definira prioritete odabira projekata.	Primjedba je načelno prihvatljiva. Prioriteti odabira projekata bit će, prema potrebi i naknadnim analizama, određeni prilikom definiranja provedbenih procedura sufinanciranja iz fondova EU-a, što nije obuhvaćeno ovim dokumentom.
		Općenita primjedba o neusklađenosti Priloga E i F.	Primjedba se ne prihvaća. Prilog F je prvenstveno indikativne naravi i predstavlja smjernice za suradnju JLS-ova u kreiranju održivih projektnih cjelina i učinkovitim vođenju projekata. Za navedenu indikativnu podjelu projekata u najvećem broju ruralnih područja (NGA bijelim područjima), nije za očekivati značajnije promjene u odnosu na stanje u trenutku nastanka ovog dokumenta.
		Prijedlog da se i GPON tehnologija svrsta u kategoriju ultrabrzog pristupa.	Prijedlog se u bitnom ne prihvaća. Prihvatljiva je tvrdnja da se postojećom verzijom GPON tehnologije (2,5 Gbit/s) može osigurati ultrabrzi pristup, uzevši u obzir i navedene tehničke parametre mreže koje navodi podnositelj. Međutim, ultrabrzi pristup nije moguće osigurati u svim slučajevima, odnosno istovremeno za sve korisnike koji su pokriveni takvom GPON mrežom, pogotovo

			<p>uzevši u obzir buduće potrebe i razvoj širokopojasnih usluga, uključujući i usluge isporuke TV i video sadržaja.</p> <p>Prijedlog se djelomično prihvaća u smislu da je kod GPON tehnologije dodana napomena da će novim verzijama ove tehnologije (10G,WDM PON) biti podržan i ultrabrzi pristup.</p>
		<p>Poglavlje 4.3 Primjedba o kriterijima prostornog obuhvata projekata i suradnju susjednih JLS-ova.</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća u smislu da će u tekstu biti jasnije navedeno da se radi isključivo o preporuci (ne i strukturnom pravilu) kojom je moguće povećati učinkovitost provedbe ONP-a i pojedinačnih projekata.</p>
		<p>Poglavlje 4.3 Prijedlog da se jasnije definiraju kriteriji potencijalnih korisnika u projektima.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Definiranje ciljanih korisnika u projektu u nadležnosti je NP-a i utvrđuje se tijekom pripremnih faza projekata. Opis postupka određivanja potencijalnih korisnika u projektu, navedeni u poglavlju 1.6.4, isključivo su preporuke.</p>
		<p>Poglavlje 4.6 Podnositelj u bitnom predlaže da se kriteriji javne nabave navedeni u Tablici 4-4 prošire i na investicijski model B, te da se propišu obvezni minimalni skup kriterija koje NP-ovi trebaju primijeniti kod javne nabave.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća. Navedeni kriteriji javne nabave u Tablici 4-4 dijelom su vezani uz pravila državnih potpora (SDPŠM), te su općenito bitni kad je potrebno izabrati samo jednog isporučitelja (operatora) koji će biti odgovoran za poslove projektiranja, izgradnje i upravljanja mrežom u modelima A i C. Također, ne prihvaća se ni prijedlog propisivanja obveznog minimalnog skupa kriterija za javnu nabavu (uz izuzetak kriterija traženog iznosa potpora koji je već uključen kao obvezan), budući da bi se time ograničila mogućnost NP-ova da samostalno određuju kriterije ekonomski</p>

			najpovoljnije ponude, sukladno potrebama svakog pojedinačnog projekta. Kriteriji javne nabave koje propisuju NP-ovi bit će pod nadzorom i odobreni od strane NOP-a.
		Poglavlje 5.1.7 Prijedlog nadopune opisa određivanja diskontne stope.	Prijedlog je načelno prihvatljiv. Propisivanje metode određivanja diskontne stope za proračun isplativosti projekata bit će određeno provedbenim pravilima sufinanciranja iz fondova EU-a.
		Poglavlje 5.8 Podnositelj u bitnom predlaže da se obveza provedbe naknadnog postupka provjere potpora proširi i na investicijski model B.	Prijedlog se ne prihvaća. SDPŠM-om je specificirano da naknadna provjera potpora (<i>clawback</i>) nije potrebna u slučajevima opisanim fusnotama 96, odnosno 113, što su upravo slučajevi koji odgovaraju modelu B.
		Poglavlje 5.8.1 Podnositelj predlaže da se i obveza inicijalnog postupka provjere potpora proširi i na investicijski model B.	Prijedlog se prihvaća u smislu da se jasnije navodi da je obveza provedbe inicijalnog postupka provjere potpora obvezna za sve modele, te da će slijediti iz pravila sufinanciranja fondovima EU-a (razlika je samo u načinu provedbe postupka po modelima).
		Podnositelj u bitnom predlaže da se unutar modela JPP-a dozvoli vertikalno integriranom operatoru da pruža maloprodajne usluge.	Prijedlog se ne prihvaća. Prijedlog nije precizno definiran, u smislu da zajednički tretira dozvolu vertikalno integriranim operatorima da pružaju maloprodajne usluge unutar JPP modela (što se nigdje dokumentom ne zabranjuje), te ograničenje kojim se operatoru mreže unutar JPP-a ne dozvoljava pružanje maloprodajnih usluga (što je opravdano radi zaštite kompetitivnosti tržišta prilikom izgradnje nove FTTH infrastrukture javnim sredstvima državnih potpora). Drugim riječima, operator mreže u

			JPP-u ne smije sudjelovati na maloprodajnom tržištu u dijelu krajnjih korisnika koji su prostorno obuhvaćeni projektom (neovisno o tome da li je taj operator vertikalno integriran na ostatku tržišta).
		Podnositelj predlaže analizu utjecaja Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja EKI na provedbu Okvirnog programa, u dijelu koji se odnosi na refundaciju troškova ulaganja u postojeći EKI u slučaju kada ih radi operator korisnik državnih potpora koji istovremeno nije infrastrukturni operator.	Prijedlog je načelno prihvatljiv.
5.	Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb	Podnositelj ističe primjedbu da se Okvirnim programom ističe FTTC-VDSL tehnologija kao ekonomski najopravdanija i da bi širenje penetracije FTTH tehnologija trebala biti jedna od smjernica Okvirnog programa, kako bi se, između ostalih, ostvarili i ciljevi DAE-a.	Primjedba se ne prihvaća. Okvirni program je tehnološki neutralan i njime se ne favorizira niti jedna od tehnologija koja će se izgledno implementirati u sklopu projekata unutar Okvirnog programa (pa tako i navedena FTTC-VDSL). Odluku o implementaciji pojedinih tehnoloških rješenja u projektima donose NP-ovi na lokalnoj razini. Osim toga, ispunjavanje ciljeva DAE treba promatrati na cijelom domaćem tržištu, unutar kojeg je procjena da barem 30% populacije neće biti obuhvaćeno Okvirnim programom (crna i neproblematična siva područja).
		Podnositelj predlaže sufinanciranje izrade pripreme i projektne dokumentacije za NP-ove u sklopu projekata financiranih od strane NOP-a.	Prijedlog je načelno prihvatljiv. Prihvaćanje prijedloga ovisi o programskim dokumentima vezanim za proces programiranja fondova EU-a za razdoblje 2014.-2020. što nije u nadležnosti MPPI
		Primjedba da unutar Tablice 2-1 nedostaju 10GPON i WDMPON, kao NGA tehnologije.	Primjedba se djelomično prihvaća. 10G PON tehnologija, uz WDM PON, navedena

			je unutar poglavlja 2.1.1 kao daljnji razvojni smjer GPON tehnologije općenito.
		Primjedba da su investicijski troškovi navedeni unutar Tablice 2-6 za FTTH tehnologije u ruralnim područjima u praksi značajno veći. Nadalje, primjećuje se da tako navedeni rasponi troškova imaju izravne implikacije na planiranje sredstava iz fondova EU-a.	Primjedba se djelomično prihvaća. U Tablici 2-6 navedeni su samo okvirni rasponi troškova za pojedine tehnologije, pri čemu je navedeno da se takvi rasponi ne odnose na krajnja ruralna područja, u kojima vrijednosti mogu biti značajno izvan navedenih raspona. Radi povećanja jasnoće dokumenta, unutar poglavlja 5.6 navedene su pretpostavke za procjenu financijskih potreba Okvirnog programa.
		Primjedba da su nepotrebna ograničenja iznosa potpora po pojedinačnom projektu i korisniku navedena unutar Tablice 5-2.	Primjedba je načelno prihvatljiva. Navedena ograničenja prenesena su iz radne verzije Programa ruralnog razvoja, koji predstavlja formalnu osnovu za korištenje sredstava iz EAFRD fonda što nije u nadležnosti MPPI. Ograničenja nije moguće redefinirati ovim dokumentom.
		Podnositelj u bitnom ističe da je nejasna metodologija kojom su izračunata ukupna investicijska sredstva i udjeli potpora u Tablici 5-3.	Primjedba se prihvaća. S ciljem povećanja jasnoće dokumenta, u poglavlju 5.6 navedena su polazišta i pretpostavke za procjenu financijskih potreba Okvirnog programa, uključujući i udjele potpora.
6.	Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM)	Poglavlje 0.2 Prijedlog je da se u tekst definicije širokopojasne infrastrukture i mreže postavi donja granica brzine prijenosa od 2 Mbit/s.	Prijedlog se prihvaća. Prijedlog doprinosi jasnijem izričaju dokumenta. Minimalna brzina od 2 Mbit/s ionako se smatra donjom granicom širokopojasnog pristupa u kontekstu ONP-a, u skladu sa Strategijom širokopojasnog pristupa u RH 2012.-2015.
		Poglavlje 2.1.1 Podnositelj predlaže da se na kraj poglavlja unese dodatna rečenica kojom bi se naglasilo	Prijedlog se prihvaća. Predložena napomena unesena je u uvodnom odlomku poglavlja.

	da je unutar Okvirnog programa moguće primijeniti i druge bežične širokopojasne tehnologije čiji razvoj trenutno nije moguće predvidjeti.	
	<p>Poglavlje 2.2 Podnositelj u bitnom predlaže da se u uvodnom dijelu poglavlja jasno navede da je <i>jedini</i> preduvjet mogućnosti iskorištenja postojeće infrastrukture u projektima unutar Okvirnog programa raspoloživost slobodnog prostora unutar postojeće infrastrukture (a ne i zainteresiranost infrastrukturnih operatora da sudjeluju u projektima), budući da je obveza davanja pristupa i zajedničkog korištenja EKI-ja propisana relevantnim Pravilnikom.</p>	<p>Prijedlog se prihvaća. Prijedlog podnosioca uvaženo je i unesen u tekst dokumenta.</p>
	<p>Poglavlje 2.2.1 Podnositelj u bitnom daje primjedbu da je u tekstu poglavlja zanemarena općenita obveza infrastrukturnog operatora da daje slobodni prostor na raspolaganje drugim operatorima (neovisno o interesu infrastrukturnih operatora da sudjeluju u projektu). Vezano na to, podnositelj također u bitnom predlaže da se u tekst poglavlja unese obveza infrastrukturnih operatora da dostavljaju podatke o svojoj infrastrukturi u katastar vodova, čime bi isti podaci bili dostupni NP-ovima kod pripreme projekta (u trenutku kad se uspostavi elektronička GIS baza podataka o EKI na razini Geoportala NIPP-a).</p>	<p>Prijedlog se prihvaća. Navedena obveza davanja pristupa slobodnom prostoru u EKI-ju bit će navedena i u poglavlju 2.2.1. Također će biti navedena i obveza infrastrukturnih operatora da podatke o EKI-ju dostavljaju u katastar vodova, u smislu mogućnosti NP-a da, kad isti podaci iz katastra vodova budu dostupni na elektronički način, iste iskoriste za prikupljanje podataka o postojećoj infrastrukturi u fazama pripreme projekata.</p>
	Podnositelj predlaže da se u dokumentu navede poveznica prema aplikaciji Prikaza	<p>Prijedlog se prihvaća. Poveznica prema aplikaciji navedena je unutar</p>

		područja dostupnosti širokopojasnog pristupa.	popisa referenci u dokumentu te je referencirana s odgovarajućih mjesta unutar dokumenta.
		<p>Poglavlje 4.4.5 Podnositelj u bitnom navodi da postojeća infrastruktura HT-a (kabelska kanalizacija) ne mora biti jedina značajna za provedbu projekata te predlaže brisanje fusnote 39. Nadalje, podnositelj ponovo navodi obvezu davanja slobodnog prostora u postojećoj infrastrukturi na raspolaganje drugim operatorima te obvezu dostave podataka u GIS bazu EKI-ja (katastar vodova).</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća. Potrebno je naglasiti da je svrha poglavlja 4.4.5 dati upute NP-ovima za provođenje postupka javne rasprave, temeljem pravila državnih potpora iz SDPŠM-a koja moraju biti zadovoljena. Pri tome je posebno kritičan postupak prikupljanja podataka o postojećoj infrastrukturi od operatora, prije trenutka u kojem će isti podaci biti dostupni putem elektroničke baze podataka, na što je stavljeno težište u ovom poglavlju. U tom smislu je i naglašena uloga HT-a i podataka o postojećoj infrastrukturi HT-a, koji su, uz opće obveze koji proizlaze iz Pravilnika o zajedničkom korištenju EKI-ja, dostupni i putem sučelja koje proizlaze iz regulatornih obveza nametnutih HT-u u pogledu kabelske kanalizacije (te utoliko mogu olakšati postupak prikupljanja podataka o postojećoj infrastrukturi HT-a). Kako bi se povećala jasnoća ovog poglavlja, u uvodnom dijelu poglavlja uneseno je prethodno izneseno obrazloženje kao općenita napomena. Također, sukladno prijedlogu podnositelja, brisana je fusnota 39.</p>
		<p>Poglavlje 4.5 Podnositelj iznosi primjedbu da nije propisana obveza objave veleprodajnih uvjeta zainteresiranim trećim stranama.</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća. Obveza objave veleprodajnih uvjeta propisana je u poglavlju 6.1.9. Kako bi se povećala jasnoća dokumenta, pogotovo u segmentu propisivanja obveza koja proizlaze iz strukturnih pravila, objava veleprodajnih uvjeta navedena je u</p>

			poglavljju 4.5.
		<p>Poglavlje 4.5.1 Podnositelj predlaže da se iz popisa obveznih veleprodajnih usluga kod kablenskog pristupa ukloni dio koji se referencira na veleprodajne usluge propisane od strane HAKOM-a.</p>	<p>Prijedlog se ne prihvaća u bitnom, budući da su navedene obveze propisane od strane HAKOM-a ovdje navedene isključivo zbog vezivanja uz eventualne buduće mjere koje će HAKOM propisati kod veleprodajnog kablenskog pristupa (takve mjere u ovom trenutku nisu propisane). U tom smislu korigirano je i objašnjenje uz kablenski pristup u navedenom poglavljju.</p>
		<p>Poglavlje 5.8.2 Podnositelj daje primjedbu da, kod naknadnog postupka provjere potpora, u dijelu provjere kretanja maloprodajnih cijena unutar fusnote 94, nije jasno navedeno o kojim se tržišnim izvješćima radi na koje se treba referencirati.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. Fusnota 93 modificirana je u smislu potrebe referenciranja na službena izvješća Europske komisije (npr. putem „DAE Scoreboard“-a).</p>
		<p>Poglavlje 6.1.11 Predlaže se brisanje točke 4 u popisu obveza iz nadležnosti NP-ova (nadzor primjene odobrenih veleprodajnih uvjeta i rješavanja sporova između operatora).</p>	<p>Prijedlog se prihvaća. Podnositelj ispravno navodi da su navedene obveze u nadležnosti HAKOM-a, što je propisano ZEK-om, te je stoga navedena točka brisana.</p>
		<p>Poglavlje 6.3.3 Podnositelj predlaže da se ugovor između NOP-a i HAKOM-a koncentrira na savjetodavnu ulogu HAKOM-a, te da se iz ugovora uklone obveze HAKOM-a koje su već, općenito kroz ZEK, propisane kao nadležnost HAKOM-a.</p>	<p>Prijedlog se većim dijelom prihvaća. U poglavljju 6.3 uvodno će biti navedeno da je uloga HAKOM-a unutar Okvirnog programa, uz izuzetak općih obveza propisanih ZEK-om, savjetodavne naravi (mišljenja na veleprodajne uvjete i analize povrata potpora). Točka koja se odnosi na rješavanje sporova operatora, sukladno prethodnoj primjedbi, brisana je. Ipak načelno, uloge u podršci korisnicima aplikacije PPDŠP-a i provjere preklapanja obveza iz dozvola za uporabu RF spektra, nisu samo savjetodavne, te su te dvije točke</p>

			zadržane u tekstu dokumenta u postojećem obliku.
--	--	--	--